

Натисніть тут, щоб

**КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ**

або

**замовляйте по телефону:**

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

Г.В. Тучапська

# ОБІДНІ НУЄА І Т АА НЕ ЛИШЕ ДОМАШНІ ЗАВДАННЯ

4 клас



ОБІДНІ НУЄА  
І АА×АЄУГ А ЕІ ЕАА — АІ АААІ

ББК 74.262.21я71  
Т92

Рецензенти:  
кандидат педагогічних наук, доцент  
С.І. Гієрєєва  
вчитель вищої категорії, вчитель-методист  
І.І. Аоайє

Тучапська Г.В.  
Т92 Українська мова. Не лише домашні завдання. 4 клас. —  
Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2011. — 208 с.  
ISBN 978-966-10-0938-6

Ó ì ì ñ³áí èèó ì íááí ì çðàçèè àèèí í áí í ý á ì ì àóí³ ò çááááí ù ç á ì èèááí è ì ì ì ý ñí áí í ý ì á ì ì³áðó-í èèà  
Ààøóèáí èà Ì.Ñ., Áóáí àèè Ñ.Á., Ì àèüí è-àèéí Ì.²., Ñèóðáø³áñüèí á Ì.Á. “Ð³áí à ì í àà. 4 èèàñ. ×. 1³ 2”  
(Ë.: Ì ñ³à, 2004).

À ì áðø³é +áñðéí³ ì ì ñ³áí èèà ì í ááí ì á ì ðààè, í ò ì áðáø³ý ýèè á³áí ì á³áá° +èí ì ì ó ì³áðó-í èèó. Ì ááá-  
ááí ì á ì áàðéí á³ çááááí í ý, ì ðààèèà,³ ì ñðóóéó³, àèàç³áèè, çðàçèè çàí è ñ³à, ñóáí è, ì èáí è àèèí í áí í ý á ì ðàà,  
³ ì ðàèáéóóàèüí³³ áðè ò ì ù ì.

À áðóá³é +áñðéí³ ì ì ñ³áí èèà ì ð ì ì ì í óòóñü ì ì áí³ á³áí ì á³á³ òà çðàçèè àèèí í áí í ý á ì ðàà.

Ì ì ñ³áí èè ñóáí á ó ì ðèáí á³ áàòüèáí +àðááððí èèáñí èè³à, ýé³ ç ì í áóóü í á ð³èüèè ì ð ì èí í òð ì ðààðè  
ì ðààèèüí³ ñóò àèèí í áí í ý á³òüí è á ì ì àóí³ ò çááááí ù ç óèðà, ì ñüèí³ ì í áè, á é ì ì ý ñí èèè í áçðí çò ì³èà.

ББК 74.262.21я71

Охороняється законом про авторське право.  
Жодна частина цього видання не може бути відтворена  
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.

ISBN 978-966-10-0938-6

© Навчальна книга — Богдан,  
майнові права, 2011

# ĀĪ ĐĀĀÈ Ç Ī Î ΒŃĪ ĀĪ Ī ΒĪ È

×ĀÑÒÈĪ Ā Ī

## ĀĪ ĐĀĀĀ 5

1. Ī đī ÷èòàé àèñēī àēpaāī ĳ, ĳīī ³ðēóé ĳàā ĳō çī ³ñ-òīī .

1. Великі çĳāĳĳ ų починаються з малої книжки. 2. Книга — джерело знань. 3. Книжка — маленьке віконце, а через нього весь світ видно. 4. Ēĳ èæèà мовчки все розкаже. 5. Людина без книги як риба без води.

2. Βē òè đī çōī ³ºø ĳ àāāāāī ³ àèñēī àè? Ńī èøè ĳō.

3. Ī àçàè çâóéè ó àèà³èāĳ èō ñēī ààō.

1. 1) Кожна книжка, навіть найменша, містить у собі глибокі думки, і тому може дати поштовх для здобуття нових знань. Про знання кажуть: «На базарі не знайти, на вагах не зважити».

2) Впродовж багатьох тисячоліть люди передавали свої знання наступним поколінням через книжки, тому, беручи у руки навіть невеликий згорточок, ми немовби черпаємо з джерела мудрості наших предків нові сили, з якими будемо жити далі, створювати нове.

У народі кажуть: «Наука для людини, як сонце для життя». «Хто більше читає, той більше знає». «Мудрим ніхто не вродився, а навчився». «Де розумом не дійду — у книзі знайду».

3) Людина може жити у найвіддаленішому куточку землі, не мати змоги спілкуватися з іншими, бути бідною і самотньою, але досить взяти у руки книжку — і перед тобою розкривається весь багатогранний світ, з'являються нові люди, країни, моря і океани, безмежний космос і таємничий підводний простір. З книгою ти ніколи не будеш самотнім.

### АЇ ДААА 65

1. Ѓі çäëÿí ü ì àëþí í è.



2. Ѓëëääè çà ì àëþí èí ì ðí çí í ä³äü, àèèí ðèñòí àóþ÷è çà-èì áí í èèè 3-; í ñí àè.

1. Розглянь малюнок. Дай відповіді на питання:

- Яка пора року зображена? Доведи.
- Яка погода цього дня?
- Де відбуваються події?
- Кого зображено на малюнку?
- У яку гру грають хлопчики?
- Який настрій у вболівальників?
- На кого схожа дівчинка?
- Чи впевнено почувають себе малюки?

2. Використай слова і словосполучення для написання розповіді:

*øðó÷í à èí áçàí èà, ðàçÿéí ó° çèì à, í äÿáí øèèñÿ ääðääà, í øðí àñðèè*

*ñí ʒā, Áʒā ĩ ĩ đī ç çđī áèā áʒyī ĩ ĩ áàđóí ĩ è, āđāpòü ó oī éāé, «Øàéáó! Øàéáó!», ĩ āñī ʒèèāʒ ñāñòðè÷èè, āèʒðèó éàðàèèñy ĩ à đī èèèàò, y àèèĭ - ĩ óp «Ēāñòʒāéó», āàđī ĩ ĩ đī éøĭ ā āāĭ ü, ùʒ÷èè đī ç÷āđāĭ ĩ ʒèèñy, çĭ ĩ áó ĩ ʒāāĭ ĩ ĩ à èĭ āçāĭ èó.*

### 3. Добери влучний заголовок.

- |                 |                    |
|-----------------|--------------------|
| а) Нам весело   | б) Чарівна зима    |
| в) На ковзанці  | г) Ми — спортсмени |
| ґ) Зимовий день |                    |

### 4. Пригадай.

Займенники *âʒĭ, âĭ ĩ à, âĭ ĩ ĩ* вказують на особу, яка не бере участі у розмові або на предмет, про який іде мова. *Āĭ ĩ à āĭ āđā ĩ ʒāāĭ óóààèèñy āĭ óđĭ èó; âĭ ĩ ĩ áóèĭ áóæā ñĭ à÷ĭ ā.* Займенник *âĭ ĩ è* вказує на деяку кількість осіб, що також не беруть участі у розмові або на предмети, про які розповідає оповідач. *Āĭ ĩ è āĭ āāĭ ùā áóáóðü ĩ àā òèĭ áóĭ àðè.*

• Особливістю відмінювання особових займенників *âʒĭ, âĭ ĩ à, âĭ ĩ ĩ, âĭ ĩ è* є поява в них після прийменників та в орудному відмінку початкового *ĭ*.

Відмінок	Однина			Множина
	чоловічий рід	жіночий рід	середній рід	
Н.	<i>âʒĭ</i>	<i>âĭ ĩ à</i>	<i>âĭ ĩ ĩ</i>	<i>âĭ ĩ è</i>
Р.	<i>éĭ āĭ</i> ( <i>āĭ ĩ üĭ āĭ</i> )	<i>üĭ</i> ( <i>āĭ ĩ āĭ</i> )	<i>éĭ āĭ</i> ( <i>āĭ ĩ üĭ āĭ</i> )	<i>ĭò</i> ( <i>āĭ ĩ èò</i> )
Д.	<i>éĭ ì ó</i>	<i>ĭé</i>	<i>éĭ ì ó</i>	<i>ĭì</i>
З.	<i>éĭ āĭ</i> ( <i>ĭ à ĩ üĭ āĭ</i> )	<i>üĭ</i> ( <i>ĭ à ĩ āĭ</i> )	<i>éĭ āĭ</i> ( <i>ĭ à ĩ üĭ āĭ</i> )	<i>ĭò</i> ( <i>ĭ à ĩ èò</i> )
О.	<i>ĭ èĭ</i>	<i>ĭ āp</i>	<i>ĭ èĭ</i>	<i>ĭ èĭ è</i>
М.	<i>ĭ à ĩ üĭ ì ó</i> ( <i>ĭ à ĩ ʒĭ</i> )	<i>ĭ à ĭ ʒé</i>	<i>ĭ à ĩ üĭ ì ó</i> ( <i>ĭ à ĩ ʒĭ</i> )	<i>ĭ à ĩ èò</i>

## ÂĬ ĐĂĂÂ 191

Сумна верба  
Плакуча верба на ставу  
полоще сріблясту листву  
і ðèðîĭ та ñóĭ í î ùĭ î èðü  
на вітрі шумить.

*Î . ĭ àððîĭ ì áĭ êĭ*

## ÂĬ ĐĂĂÂ195

На день народження мама подарувала Олі гарне люстерко. Дівчинка часто у нього зазірала і милувалася своєю вродою.

Одного весняного ранку Оля пішла гуляти у садок. Дівчинка милувалася квітами, всміхалася до метеликів, комашок, які літали *í àâêĭ êĭ* дерев. Вона хотіла показати їм своє нове люстерко. Тільки-но вийняла, як побачила у ньому щось блискуче, що бігало, стрибало *ââĭ ðó, áĭ èç, óá³ê*.

— Ти хто? — запитала здивована дівчинка.

— Я маленьке сонечко — син могутнього володаря Всесвіту — Сонця. А ще мене називають сонячним зайчиком. У мене є дуже багато сестер і братів. Я *âââĭ î* милуюся тобою, бо ти маєш добре серце, веселу вдачу. *Ûĭ áĭ ü* дивлюся як ти танцюєш, граєшся, їдеш на велосипеді. В тебе гарна зачіска, красиве вбрання. Я хочу з тобою дружити, бо теж веселої вдачі. А ще у тебе музичне ім'я: О-о-о-ля!

Від подиву Оля *øèðĭ êĭ* розкрила свої небесного кольору очі й вимовила *ðââ³ñĭ î* : «Згодна!»

— А як мені тебе називати ? — запитала дівчинка.

— Знаєш, мені дуже подобається як ти говориш: *÷³ðèĭ , âèðàçĭ î , èóèùðóðĭ î , èââ³âĭ î , í³æĭ î* . Я радію кожному слову, яке ти промовляєш. Називай мене Прислівником, тобто тим , що буде при кожному твоєму слові. Досить тобі щось промовити — і я тут. Ми будемо завжди разом: і *âââĭ ü* , і *áĭ î ÷³* , і *âðáĭ ö³* , й *óââ÷âð³* . Навіть тоді, коли хмари закриють Сонце і на землю прийде ніч.

— І навіть **âë³òëó**, взимку, **âî ñáí è?** — запитала збентежена Оля.

— **Çàâæäè!** — засміявся Прислівник і **ââñâëî** посміхнувся своїй новій подрузі.

Часто, широко, давно, лагідно, ніжно, вночі, увечері, влітку...

### АЇ ДААА 199

Від Сану до Дінця простяглися **âî ââ³-âî ââ³ øëÿðè** (мн.), міста, і села, і передмістя, і всюди **æ³í î ÷èé í âçàáóóí³ é ï èà÷** (одн.). Плакала Україна:

— Ой сини мої, синочки, діти мої, на кого ви мене покидаєте? Огляньтеся. Чи є на світі ще такі поля, такі пшениці, сади, таке небо?

Горіли поля, палав хліб. **хî ðí èé äèì** (одн.) здіймався до неба, як **í äðî âí èé âí³ â** (одн.), як гнів мужів-воїнів, праворуч і ліворуч, і позаду, скільки сягає око...

Виють собаки ночами, віщують долю, і **í ââèäâí³ ï ðàðè** (одн.) літають над нами вночі і віщують долю, і ревуть воли і корови, і віщують долю.

**Çâî èâ** наша **óèðà;í ñüèà** (одн.), мученице наша, у вогні ти, у вогні!

— Діти наші!

— Брате мій, **î óæâ** мій **èî ðâí èé** (одн.)!

— **Ààüèó** наш **î î èî äèé** (одн.), заріже нас фашист! Вип'є **âè-òÿ÷ó èðî â** (одн.), заморить нас вошами та голодом. **Ààüèó** наш **èðâñèâèé** (одн.)...

— Прощайте, мої **í³æí³ èâ³ðè** (мн.), прощайте, ми повернемося!

Мільйони **èðàüèó ñèí³ â** (мн.). України відходили на схід, залишаючи за собою небачене **í³î ñüèâ èèäâîî âèüâ** (одн.).

(«**Óèðà;í à ó âî âí³**» Î . **Âî âæâí èî**)



## ЗМІСТ

<b>ĀĪ ĐĀĀÈ Ç Ī Ī BŃĪ ĀĪ Ī BĪ È</b>	
ЧАСТИНА I.....	3
ЧАСТИНА II.....	88
<b>Ā²ĀĪ Ī Ā²Ā² ĀĪ ĀĪ ĐĀĀ Ī ²ĀĐÓ×Ī ÈÈĀ</b> .....	166
<b>ĀÈÈĪ ĐÈŃOĀĪ Ā È²OĀĐĀOÓĐĀ</b> .....	206



*Í àâ-àëüí à áèääííÿ*

Òó-àí nüèà Áái í à Áañèé<sup>3</sup>ái à

**ÓÊÐÀ-Í ÑÜÊÀ Ì Î ÂÀ**

**Í à èèøà äîì àòí<sup>3</sup> çàääàí íÿ**

**4 êèàñ**

Áí èí áí èé ðàääèòí ð *Áíääáí Áóáí èé*

Ðàääèòí ð *Í àòàë<sup>3</sup>ÿ Øíñò*

Î áèèääèí èà *Áíèíáèí èðà Ááñáèèèèè*

Êí ì ì 'þòáðí à áaðñòèà *Òàòÿí è Çíèí<sup>3</sup>áíáí*

Ï<sup>3</sup>áí èñáí í áí äðóéó 12.11.2010. Õí ðí àò 70684/16. Ï áí<sup>3</sup> ð í Õñáòí èé.  
Ááðí<sup>3</sup>òóðà Òàéí ñ. Õí í áí . äðóé. àðè. 14,04. Õí í áí . Õàðáí -á<sup>3</sup>áá. 14,04.

Áèääáí èòòáí «Í àâ-àëüí à èí èää — Áíääáí»  
Ñá<sup>3</sup>áí óòáí ì ðí áí áñáí í ÿ áí Ááðæääáí í áí ðá<sup>3</sup>ñòðó áèääáó<sup>3</sup>á  
ÁË<sup>1</sup> 370 á<sup>3</sup>á 21.03.2001 ð.

Í àâ-àëüí à èí èää — Áíääáí , à/ñ 529, ì . Òáðí í ì<sup>3</sup>ëü, 46008  
òàè./òàèñ (0352) 52-06-07, 52-05-48, 52-19-66  
*publishing@budny.te.ua*  
*www.bogdan-books.com*

ISBN 978-966-10-0938-6



9 | 789661 | 009386